

СТУДІЇ ТРАВМИ: ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИЙ ДИСКУРС

Викладач: доктор філологічних наук, Професор Павленко І.Я.

Кафедра: слов'янської філології

E-mail: irinaznu@gmail.com

Телефон: 0509876825

Інші засоби зв'язку: Moodle, Viber, Zoom

Консультації: індивідуальні – середа, з 14:00 до 16:00, 2 корпус, ауд. 426; дистанційні – ZOOM за розкладом

Освітньо-наукова програма, спеціальність, рівень вищої освіти:		Філологія 035 Філологія третій (доктор філософії)					
Статус дисципліни:		вибіркова					
Кредити ECTS	3	Кількість годин	90	Рік навчання	2	Тижні	15
Вид контролю:		залік					
Посилання на курс в Moodle			https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=12891				

ОПИС КУРСУ

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у слухачів уявлень про становлення, розвиток, теорію та методологію міждисциплінарного поля досліджень - Trauma studies, ознайомлення їх зі станом розвитку студій травми в гуманітаристиці України, літературознавстві зокрема, та сформувати навички аналізу вербального тексту як способу артикуляції колективного та/або індивідуального травматичного досвіду.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Студії травми: літературознавчий аспект» є: осмислення причин та витоків формування міждисциплінарного поля дослідження травми, встановлення характеру кореляції Memory studies та Trauma studies; визначення місця та літературознавства у системі Trauma studies; ознайомлення із національною специфікою артикуляції травми у літературах різних народів та особливостей українського літературного відтак й літературознавчого дискурсу; акцентувати типологічні риси та специфіку вербалізації травми у художній літературі та літературі нон-фікшн, характер співвідношення соціокультурних чинників та характеру проговорювання та подолання травми у літературі, окреслити сучасні фольклористичні проєкції студій травми; застосовувати методологію Trauma studies для аналізу відповідних явищ літературного процесу.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми аспіранти повинні досягти таких програмних компетентностей і програмних результатів навчання:

Програмні результати навчання	
ПРН 1	Демонструвати системний науковий світогляд та загальний культурний кругозір; володіти техніками і технологіями критичного мислення.
ПРН 7	Оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичній діяльності; здійснювати абстрактний аналіз, оцінку і синтез нових та комплексних ідей; демонструвати відданість їх розвитку у передових контекстах професійної та

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

	наукової діяльності
ПРН 11	Здійснювати пошук, оброблення та аналіз наукової інформації, її систематизацію та узагальнення; використовувати інформаційно-комунікаційні технології у дослідницькій та викладацькій діяльності.
ПРН 17	Забезпечувати безперервний саморозвиток та самовдосконалення протягом життя.
ПРН 18	Знати основні концепції, історію розвитку та сучасний стан наукових знань за спеціальністю філологія.
ПРН19	Розуміти та застосовувати методологію, методи та термінологічний апарат наукового дослідження у галузі гуманітарні науки.
ПРН 20	Вміти виокремлювати та інтерпретувати дані, необхідні для філологічного дослідження, висувати нові наукові ідеї.
ПРН 21	Визначати основний зміст філологічних явищ, що складають теоретико-методологічну основу наукових філологічних досліджень та аналізувати концептуальні підходи, на яких ґрунтуватиметься власне наукове філологічне дослідження, розглядати історичні тенденції становлення і розвитку філологічної науки в Україні та світі..
ПРН 22	Вміти організовувати поетапне дослідження в галузі філології, коректно формулювати гіпотези, представлені у дослідженні, знаходити релевантні способи для їх підтвердження.
ПРН 23	Усвідомлювати різницю між багатоманітними рівнями лінгвістичного аналізу, знати, як формулювати узагальнення на основі мовних та позамовних явищ, як розпізнавати, систематизувати мовні проблеми, розуміти природу лінгвістичних даних, задіяних у лінгвокогнітивних та соціокультурних процесах при різних рівнях аналізу.
ПРН 26	Рецензувати публікації (наукові статті, монографії, підручники, посібники тощо) та презентації (виступи на конференціях, наукових семінарах тощо фахових заходах), а також брати участь у міжнародних наукових дискусіях, висловлюючи та відстоюючи свою власну позицію та розширюючи межі використання науково-філологічного знання.

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ ТА КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Тиждень і вид заняття	Тема заняття	Контрольні заходи, кількість балів
Змістовий модуль 1. Trauma studies: теорія та методологія		
Тиждень 1 Лекція 1	Trauma studies у європейському культурному просторі : мета та завдання.	Есе: Питання тезаурусу Trauma studies (max 5 балів)
Тиждень 2 Лекція 2	Травма як соціокультурне, психологічне, ідентифікуюче, консолідуюче явище: теоретичні аспекти.	
Тиждень 3	Динаміка Trauma studies у гуманітарному дискурсі.	Доповідь на одну з тем, пов'язаних із формуванням Trauma studies (max 5 балів)

Практичне заняття 1		
Змістовий модуль 2. Травма та соціальна й індивідуальна пам'ять		
Тиждень 4 Лекція 3	Причини та форми культурної травми: психоаналітичний, соціологічний, культурологічний дискурси.	Доповідь: Характеристика внеску конкретного дослідника у формування теоретичних засад студій травми (max 5 балів)
Змістовий модуль 3. Пам'ять та поспам'ять. Характер артикуляції травми у офіційній та неофіційній культурі		
Тиждень 5 Лекція 4	Література як символічна форма культурної пам'яті, через яку спільнота вибудовує свою ідентичність. Травма як актуальне та динамічне поле осмислення війни, геноциду, колоніального й тоталітарного досвіду.	Доповідь: Війна та травма (на матеріалі одного з творів зарубіжної літератури); Травма та тілесність (на матеріалі одного з творів зарубіжної літератури); Геноцид та травма (на матеріалі одного з творів зарубіжної літератури) (max 5 балів)
Тиждень 6 Практичне заняття 2	Замовчування, цензура, самоцензура та ефект відкладеної «постпам'яті» як знаки тоталітарної та посттоталітарної культури.	
Змістовий модуль 4. Типологічні риси осмислення травматичного досвіду у літературі		
Тиждень 7 Лекція 5	Зображення та /або художнє дослідження травми	Дискусія: Літературний твір – пам'ять/проживання/переживання/рецепції травматичного досвіду (max 5 балів)
Тиждень 8 Лекція 6	Людина/колектив/спільнота та подія. Персонажна система художнього дискурсу травми.	Есе: Травмуюча подія та травмована особистість (max 5 балів)

Тиждень 9 Практичне заняття 3	Учасники травмогенних подій (жертва – кат – свідок) як об’єкт художнього висвітлення, вторинний свідок – як суб’єкт художньої об’єктивації травми.	
Змістовий модуль 5. Специфіка рецепції травматичного досвіду 20 ст. в українській літературі		
Тиждень 10 Лекція 7	Постколоніальний та постгеноцидний дискурси сучасної української літератури. Своєрідність травмогенного 20 ст. та його наслідки в Україні.	<i>Доповідь:</i> Національна травма як об’єкт національної та іншонаціональної художньої рефлексії (тах 5 балів)
Тиждень 11 Практичне заняття 3	Український художній дискурс травматичного досвіду народу. Травма проговорена та непроговорена.	<i>Доповідь:</i> «Друга світова війна як історична травма «своїх» та «інших» у світовій художній літературі (на матеріалі творчості одного з авторів) (тах 5 балів)
Тиждень 12 Практичне заняття 4	Український художній дискурс травматичного досвіду народу.	
Тиждень 13 Лекція 8	«Чужого болю не буває». Література про Голокост.	<i>Доповідь:</i> Рецепція Голокосту у сучасній літературі Польщі Історія та каття у сучасній німецькій літературі про Голокост Шоа у художній літературі Ізраїлю (тах 5 балів)
Тиждень 14 Практичне заняття 5	Література про сучасні травматичні події як засіб емоційної реабілітації.	<i>Есе:</i> Учасник як автор і свідчення як текст (тах 5 балів)
Змістовий модуль 6. Trauma studies у сучасному фольклористичному дискурсі України		
Тиждень 15 Практичне заняття 6	Фольклористична проекція студій травми.	<i>Доповідь:</i> Фольклорний наратив як свідчення. (тах 5 балів)

Тиждень 16 Практичне заняття 7	Фольклор як колективне свідчення. Проговорювання як переживання.	Написання рецензії на статтю з Trauma studies (max 5 балів)
	Онлайн-форма подання рукопису та прикінцеве оформлення матеріалів	
Залік		<i>Тестування на платформі Moodle (max 20 балів)</i> <i>Розробка розгорнутого плану-проспекту статті або доповіді зі специфіки рецензії травми у доробку конкретного автора. (max 20 балів)</i>

За наявності сертифікату (свідчення, програми тощо) про проходження онлайн-курсу, тренінгу, вебінару, курсу підвищення кваліфікації та ін. з тематики (однієї з тем, змістового модуля) навчальної дисципліни залежно від кількості прослуханих годин (кредитів) та здобутих компетентностей здобувачу можуть бути зараховані бали з відповідної теми (змістового модуля), але не більше 50 балів загалом за навчальною дисципліною. Дотичність тематики, відповідність досягнутих результатів навчання та кількість балів визначається викладачем самостійно. Документи, що підтверджують участь здобувача у відповідних заходах, мають бути подані викладачеві до початку сесії

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

№ №	Контрольні заходи	Критерії оцінювання
<i>Поточний контроль</i>		
1	Доповідь	Максимальна кіл-ть балів – 5. При цьому оцінюється глибина розуміння обраної теми доповіді (2 бали), логічність та послідовність викладення матеріалу (2 бали), відповіді на питання (1 бал)
2	Самостійна робота	Максимальна кіл-ть балів – 5. При цьому оцінюється правильність і повнота виконаного завдання: виконано правильно, повністю із застосуванням оригінального підходу (5 балів); містить незначні неточності (4 бали), наявні помилки (3 бали), завдання виконано неправильно із суттєвими помилками й неповністю (1-2 бали)
3	Есе	Максимальна кіл-ть балів – 5. При цьому оцінюється обґрунтованість та переконливість автора (2 бали), логічність та послідовність викладу матеріалу (2 бали), якість мовлення та грамотність (1 бал)
4	Дискусія	Максимальна кіл-ть балів – 5. При цьому оцінюється глибина розуміння

		теми дискусії та ступінь аргументації висловлюваних думок (2 бали), уміння відстоювати свою точку зору, бути логічним та послідовним (2 бали), активність та ініціативність (1 бал)
Підсумковий контроль		
5	Тестування	Максимальна кіл-ть балів – 10. Тест складається з 10 питань. Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.
6	Текст доповіді на конференцію	Максимальна кіл-ть балів – 30. При цьому оцінюється актуальність обраної теми (5 балів), відповідність інструментарію обраного метода завданням дослідження (5 балів), логічність та послідовність викладення результатів досліджень (5 балів), обґрунтованість висновків (5 балів), стиль наукового мовлення й грамотність (5 балів), оформлення відповідно до встановлених вимог (5 балів)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

<i>За шкалою ECTS</i>	<i>За шкалою університету</i>	<i>За національною шкалою</i>
A	90 – 100 (відмінно)	55 (відмінно)
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)
C	75 – 84 (добре)	
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)
E	60 – 69 (достатньо)	
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)	

Оцінка 5 (відмінно) (90 – 100 балів) виставляється, якщо здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано викладає його під час усних виступів та надання письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу; демонструє високий рівень застосування отриманих умінь і навичок, а також оригінальний підхід під час виконання практичних завдань.

Оцінка 4 (добре) (75 – 89 балів) виставляється, якщо здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та надання

письмових відповідей; в основному розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу; демонструє високий рівень застосування отриманих умінь і навичок під час виконання практичних завдань. Проте, при викладенні деяких теоретичних питань та вирішення практичних завдань йому не вистачає достатньої глибини та аргументації, може припускатися окремих несуттєвих неточностей та незначних помилок.

Оцінка 3 (задовільно) (60 – 74 бали) виставляється, якщо здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та надання письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації; демонструє середній рівень застосування отриманих умінь і навичок під час виконання практичних завдань, припускаючись при цьому суттєвих неточностей та окремих помилок.

Оцінка 2 (незадовільно з можливістю повторного складання) (35 – 59 балів) виставляється, якщо здобувач слабо володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та надання письмових відповідей; демонструє низький рівень застосування отриманих умінь і навичок під час виконання практичних завдань, припускаючись суттєвих помилок та неточностей.

Оцінка 1 (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни) (0 – 34 бали) виставляється, якщо здобувач майже не володіє навчальним матеріалом, не в змозі розкрити зміст більшості питань під час усних виступів та надання письмових відповідей; не вміє застосовувати отримані уміння й навички під час виконання практичних завдань.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Голокост: художні виміри української прози : монографія / Н. В. Горбач, Н. В. Козленко, В. М. Ніколаєнко, І. Я. Павленко, О. А. Проценко, Т. В. Хом'як. За заг. ред. І.Я. Павленко. Дніпро : Український інститут вивчення Голокосту «Ткума», 2019. 160 с. За загальною редакцією Павленко І. Я. Дніпро: Український інститут вивчення Голокосту «Ткума», 2019. 160 с.
2. Грицак Я. Страсті за націоналізмом: стара історія на новий лад. Київ: Критика, 2011. 176 с.
3. Гундорова Т. Посттоталітарний кайф / Тамара Гундорова // Післячорнобильська бібліотека. Український літературний постмодерн. Київ, 2005. 258 с.
4. Гундорова Т. Транзитна культура. Симптоми постколоніальної травми: статті та есеї. Київ: Грані. Т, 2013. 548 с.
5. Жінки центральної та східної Європи у другій світовій війні: гендерна специфіка досвіду в часи екстремального насильства : зб. наук. праць / за наук. ред. Г. Грінченко, К. Кобченко, О. Кісь. Київ : тов. «Арткнига», 2015. 335, [1] с.
6. Кісь Оксана. Колективна пам'ять та історична травма: теоретичні рефлексії на тлі жіночих спогадів про Голодомор. У пошуках власної пам'яті. Усна історія як теорія, метод та джерело. Зб. наук. ст. / За ред. Г. Г. Грінченко, Н. Ханенко-Фрізен. Харків: ПП «ТОРГСІН ПЛЮС», 2010. С. 171 – 191.
7. Мейс Дж. Свічка у вікні... / Джеймс Мейс / За заг. ред. Лариси Івшиної. Видання газети «День», 2013. 213 с.
8. Пухонська О. Я. Культурна амнезія: від суспільного до літературного дискурсу незалежності. Синопис: текст, контекст, медіа, № 1 (17), 2017
9. Пухонська О. Я. Травматична пам'ять культури та її літературна репрезентація. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна». Випуск 62.
10. Снайдер Т. Криваві землі: Європа між Гітлером та Сталіним. Київ, 2012.

11. Тупахіна Олена Травма, спогад, ностальгія: вікторіанська доба у дзеркалі літературної рецепції порубіжжя XX – XXI століть. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Філологічні науки (літературознавство) : збірник наукових праць № 2 (20), жовтень 2017. Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2017.

Додаткова література:

1. Павленко І. Я. " ... тобі болять те, що нація залишила тобі у спадок ...": минуле і сучасне у романі Лариси Денисенко "Відлуння: від загиблого діда до померлого". *Запорізькі єврейські читання*. 2019. С. 73 - 90.
2. Bell, C. H. & Robinson III, E. H. (2013). Shared trauma in counseling: Information and implications for counselors. *Journal of Mental Health Counseling*, 35(4), 310 – 323.
3. Caruth C. *Unclaimed Experience: Trauma, Narrative, and History*. Baltimore: The Johns Hopkins University Press, 1996.
4. Connerton P. Seven Types of Forgetting. *Connerton. Memory Studies*, 2008. 1;59. P. 59 – 71. Mode of access:
<https://memory110.qwriting.qc.cuny.edu/files/2010/09/Connerton7TypesForgetting.pdf>.
5. Dalasiński T. Ludzkie arcy(nie)ludzkie. Efekt afektu i aktualność podmiotu drugiej R. Nycza. – Warszawa : Instytut badań literackich PAN, 2014. S. 107–124.
6. Eitinger L. The Concentration Camp Syndrome and Its Late Sequelae / L. Eitinger. *Survivors, victims and perpetrators. Essays on the Nazi Holocaust* / Ed. by J. E. Dimsdale. New York, 1980. P. 127 – 162.
7. Eyal G. Identity and Trauma. Two Forms of the Will to Memory / G. Eyal // *History & Memory*. – Vol. 16 (1), 2004. – P. 5–36.
8. Erll A. *Cultural Memory Studies: an Introduction* / Astrid Erll // *Cultural Memory Studies. An international and Interdisciplinary. Handbook*. – Berlin – New York, 2008. – S. 1–18
9. Goodman, R. D. & Calderon, A. M. (2012). The use of mindfulness in trauma counseling. *Journal of Mental Health Counseling*, 34(3), 254-268.
10. Gosk H. *Zamiast końca historii. Rozumienie oraz reprezentacja procesu historycznego w polskiej prozie XX i XXI wieku podejmującej tematy współczesne* / Hanna Gosk. – Warszawa, 2005. – 236 s.
11. Hemmings, C. & Evans, A. M. (2018). Identifying and treating race-based trauma in counseling. *Journal of Multicultural Counseling and Development*, 46(1), 20-39.
12. Hetzel-Riggin, M. D. (2015). Review of trauma counseling: Trauma and interventions. *Journal of Trauma & Dissociation*, 16(1), 129-131.
13. Jacobson, L. & Butler, S. K. (2013). Grief counseling and crisis intervention in hospital trauma units: Counseling families affected by traumatic brain injury. *The Family Journal*, 21(4),
14. Janion M. *Do Europy tak, ale razem z naszymi umarłymi* / Maria Janion. – Warszawa, 2000. 270 s.
15. Kira, I. A., Ashby, J. S., Omidy, A. Z., & Lewandowski, L. (2015). Current, continuous, and cumulative trauma-focused cognitive behaviors therapy: A new model for trauma counseling. *Journal of Mental Health Counseling*, 37(4), 323-340.
16. Kołodziejczyk D., *Postkolonialne odzyskiwanie pamięci: zawłaszczenia, fabulacje, niesamowite odpominanie* / Dorota Kołodziejczyk // *Od pamięci biodziedzicznej do postpamięci*. Pod red. T. Szostek, R. Sendyki i R. Nycza. – Warszawa 2013. S. 277–305.
17. Konończuk E., *Literatura i pamięć na pograniczu kultur* / Elżbeta Konończuk. Białystok 2000. 224 s.
18. Lachmann R., *Mnemonic and Intertextual Aspects of Literature* / Renate Lachmann // *Media and Cultural Memory/Medien und kulturelle Erinnerung*, Berlin – New York, 2008. – P. 301–310.

19. Latocha A. Pasażerowie pociągu zadżumionych. Doświadczenie wygnania w świadectwach żydowskich emigrantów po marcu 1968/ Anna Latocha // Trauma, pamięć wyobraźnia. – Kraków, 2011. 252 s.
20. Michaels W. B. Kształt znaczącego. Od roku 1967 do końca historii / Walter Benn Michaels. – Kraków, 2011. 278 s.
21. Michelle Kelso (2013): ‘And Roma were victims, too.’ The Romani genocide and Holocaust education in Romania, *Intercultural Education*, 24:1-2, 61-78.
22. Pottinger, A. M. (2015). The use of counseling for children with Attention-Deficit Hyperactivity Disorder. *International Journal for the Advancement of Counselling*, 37(1), 17-27.
23. Pukhonska Oksana. Traumatic Memory in Ukrainian Literary Reception: Symptoms of Post-dependence. *PRZEGLĄD WSCHODNIOEUROPEJSKI* X/2 2019: 241–250.
24. Rossoliński-Liebe Grzegorz. Holocaust Amnesia. The Ukrainian Diaspora and the Genocide of the Jews. In book: *Holocaust and Memory in Europe*. (pp.107-144).
25. Werner A. Krew i atrament / Andrzej Werner. – Warszawa: Wydawnictwo naukowe PWN, 1997. – 216 s.
26. Wolting M. Rozliczenie z przeszłością jako aspekt nowych niemieckich poszukiwań tożsamości / Monika Wolting // Opcja niemiecka o problemach z tożsamością i historią w literaturze polskiej i niemieckiej po 1989 roku, pod red. W. Brożarnego. – Kraków, 2014. 252 s.
27. Статьи. – Т. II. – Таллинн: «Александра», 1992.

Інформаційні ресурси

1. Письменники і поети про Голодомор (рекомендований список літератури) <https://sites.google.com/site/memorial4uth/famine-of-1932-33/writers-and-poets-of-famine>
3. Польская литература и Холокост: 7 главных книг. <https://culture.pl/ru/article/polskaya-literatura-i-kholokost-7-glavnykh-knig>
4. Холокост в художественной литературе. Рекомендаційний список та анотації. https://library.narfu.ru/index.php?option=com_content&view=article&id=233:kholokost-v-khudozhestvennoj-literature&catid=19&lang=ru&Itemid=523
5. American Counseling Association: <http://www.counseling.org>
6. American School Counselors Association: www.asca-ins.com/
7. CACREP: www.cacrep.org
8. National Board of Certified Counselors (NBCC): www.nbcc.org
9. National Center for Biotechnology Information: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK207198/>
10. National Child Traumatic Stress Network: <https://www.nctsn.org/>
11. The Journal of Literature and Trauma Studies <https://www.jlts.stir.ac.uk/about/>

РЕГУЛЯЦІЇ І ПОЛІТИКИ КУРСУ¹

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. За необхідності заняття можуть проводитися у очно-дистанційній формі, коли частина слухачів, що не можуть в цей день бути присутніми в аудиторії, приєднуються через зом і беруть активну участь у заняттях. Здобувачі, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані у формі співбесіди під час планової консультації викладача впродовж двох тижнів після пропуску. Відпрацювання занять може здійснюватися й шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Здобувачі, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до сесії не допускаються.

Політика академічної доброчесності

Одне з основних завдань навчального процесу – формування нульової толерантності до академічної недоброчесності. Відповідно до чинних правових норм, порушенням норм академічної доброчесності зокрема вважається: плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства; фабрикація - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях; фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень; списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання.

Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем. Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело. Приклади оформлення цитувань див. на платформі CE3H Moodle ЗНУ: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=103857>

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються в ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел: електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>; наукометрична база Scopus: <https://www.scopus.com>; наукометрична база Web of Science: <https://apps.webofknowledge.com>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Комунікація

Планове спілкування викладача зі здобувачами відбувається згідно розкладу під час аудиторних занять та щотижневих консультацій викладача. За необхідністю воно може відбуватися на

¹ Тут зазначається все, що важливо для курсу: наприклад, умови допуску до лабораторій, реактивів і т.д. Викладач сам вирішує, що треба знати студенту для успішного проходження курсу!

платформі ZOOM. Базовою платформою для комунікації викладача зі здобувачами є платформа Moodle. Важливі повідомлення загального характеру розміщуються викладачем на форумі курсу. Для індивідуальних питань використовується сервіс приватних повідомлень або месенджери, визначені викладачем. Відповіді на запити здобувачів подаються викладачем упродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на платформі Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам». Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим або ваше питання потребує термінового розгляду, надішліть електронного листа на пошту або у зазначені месенджери викладача. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище, ім'я та рік навчання.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ

Академічна доброчесність. Здобувачі й викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

Навчальний процес та забезпечення якості освіти. Перевірка набутих здобувачами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методик у проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

Повторне вивчення дисциплін, відрядження. Наявність академічної заборгованості до 6 освітніх компонентів за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання здобувачу права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmmp5>. Підстави та процедури відрядження здобувачів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про відрядження, переривання навчання, поновлення та переведення здобувачів третього рівня вищої освіти ступеня доктора філософії у ЗНУ: <https://tinyurl.com/3fwvbptk>.

Неформальна освіта. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8qbt4xs>.

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

Психологічна допомога. Телефон довіри практичного психолога Марти Ірини Вадимівни (061)228-15-84, (099)253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції
Запорізького національного університету: **Борисов Костянтин Борисович**
Електронна адреса: uv@znu.edu.ua Гаряча лінія: Тел. (061) 228-75-50

Рівні можливості та інклюзивне освітнє середовище. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsaqx>.

Ресурси для навчання. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

Електронне забезпечення навчання (moodle): <https://moodle.znu.edu.ua>
Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>